

Högsta förvaltningsdomstolen
Box 2293
103 17 Stockholm

ÖVERKLAGANDE

KLAGANDE

Energimarknadsinspektionen, org.nr. 202100-5695, Box 155, 631 03 Eskilstuna, nedan nämnt Ei

Ombud: advokaterna Jörgen Larsson och Tobias Bengtsson,
Wistrand Advokatbyrå, Box 11920, 404 39 Göteborg
(jorgen.larsson@wistrand.se; tobias.bengtsson@wistrand.se)

MOTPART

Fortum Distribution AB, org.nr. 556037-7326, 115 77 Stockholm, nedan nämnt Fortum

Ombud: advokaterna Jonas Eklund, Carl Johan af Petersens och jur. kand. Helena Wanhainen,
Advokatfirman Vinge, Box 1703, 111 87 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköpings dom av den 10 november 2014 gällande mål nr 61-14

SAKEN

Fastställande av intäktsram enligt ellagen

Som ombud för Ei anføres följande

1 YRKANDEN

- 1.1 Ei yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen, med bifall till Ei:s talan i kammarrätten, vid återförvisning av målet till Ei för ny beräkning av intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015 anger att Ei ska tillämpa schablonmetoden tillsammans med övergångsmetoden, med de av Ei i målet medgivna metodjusteringarna.

- 1.2 Ei yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen:
- 1.2.1 i första hand – undanröjer såväl Ei:s beslut som underrätternas domar i den del som avser kalkylräntan och återförvisar frågan om kalkylräntans storlek till Ei för ny beräkning för tillsynsperioden 2012-2015 med användande av WACC-metoden och fastställande av de parametervärden som ingår i WACC-metoden.
- 1.2.2 i andra hand – fastställer kalkylräntan till 5,5 procent för tillsynsperioden 2012-2015.

2 GRUNDER FÖR ÖVERKLAGANDE

2.1 Metod för att fastställa intäktsramen

- 2.1.1 Kammarrätten har funnit att lagstiftningen och dess förarbeten ger utrymme för att de beräkningar som ska göras för att fastställa intäktsramen kan utformas på olika sätt eller annorlunda uttryckt; olika metoder kan väljas och en metod kan utformas på olika sätt utan att den kan sägas gå utanför de ramar som regleringen anger. På sätt som kammarrätten angivit är det i praktiken svårt att ta fram en metod som i alla delar blir optimalt utformad från början. En metod kan behöva omarbetas, förfinas och justeras. Det är just detta som har skett när schablonmetoden har modifierats genom övergångsmetoden.
- 2.1.2 Ei vidhåller att modifieringen av schablonmetoden genom jämförelsen med de historiska intäkterna på visst sätt som benämns övergångsmetoden har stöd i lag och har utarbetats på ett sätt som är förenlig med förhandsregleringen och Ei:s bemyndiganden.
- 2.1.3 Kammarrätten har i sin dom hänvisat till de s.k. PTS-målen¹. Dessa skiljer sig dock på avgörande sätt från aktuellt mål genom att myndigheten där i beslut fastställt vilken metod som skulle gälla och sedan ändrat i denna metod. Den slutliga utformningen av metoden för beräkning av intäktsramar beslutades först i och med Ei:s beslut om intäktsramar. Den metod som Ei fastställt genom beslutet bestod således av både det som kommit att kallas schablonmetoden och den modifiering av denna som kommit att kallas övergångsmetoden. Enligt Ei:s uppfattning utgör dessa tillsammans den beslutade metoden. En överprövning av en metod – då metoden för första gången ska prövas rättsligt – bör inte begränsas till hur arbetet med att utforma metoden har gått till (om inte anvisningar eller föreskrifter om metodarbetet återfinns i själva regleringen). Resultatet av metoden måste leda till en intäktsram som ger nätföretagen skälig kostnadstäckning och rimlig avkastning. På sätt som Ei

¹ Kammarrätten i Stockholms domar i mål 5270-09, 7358-09, 4315-10 och 4316-10 gällande prövning av beslut fattade av Post- och Telestyrelsen.

framfört i underinstanserna blir nätföretagen överkompenserande genom tillämpning av enbart den del av Ei:s metod som kallats schablonmetoden. För att slutresultatet ska ge det av lagstiftaren eftersträvade resultatet krävs att Ei:s metod tillämpas i sin helhet, dvs. schablonmetoden modifierad med övergångsmetoden.

- 2.1.4 Ei har i underinstanserna redovisat hur metoden utarbetats, vilka överväganden som gjordes under arbetet och skälen för att metoden i sent skede kom att modifieras². Denna redovisning har dock, mot bakgrund av hur huvuddelen av nätföretagens argumentation förts kring frågan om lagligheten av metoden som sådan och hur resultatet ska bedömas, varit kortfattad. Mot bakgrund av det resonemang som kammarrätten nu för i denna fråga – och som främst inriktat sig på frågan om hur metodarbetet utförts av Ei – avser Ei att närmare utveckla sin syn på metodarbetet. Detta låter sig dock inte göras utan att Ei ges ytterligare tid för detta, se begäran om anstånd nedan.

2.2 Kalkylränta

- 2.2.1 Ei godtar kammarrättens dom såtillvida att den enda metod som kan komma ifråga för att beräkna och fastställa kalkylräntan för tillsynsperioden 2012-2015 är WACC-metoden. Ei har baserat sitt beslut avseende kalkylränta på underlag i form av experters WACC-beräkningar men har inte till stöd för sin uppfattning om de i beräkningen ingående parametrarnas storlek och kalkylräntans slutresultat utfört någon sådan beräkning som kammarrätten anvisar ska göras.
- 2.2.2 Det kan inte vare sig enligt instansordningens princip eller allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser anses lämpligt att sådana ekonomiska överväganden och beräkningar, som det enligt kammarrätten ankommer på Ei att utföra, utförs av kammarrätten eller för den skull Högsta förvaltningsdomstolen som första instans. Det är således Ei:s uppfattning att frågan om kalkylräntan, mot bakgrund av att kammarrätten i sin dom gjort bedömningar och utfört beräkningar som vare sig följer Ei:s bedömningar och beräkningar eller Fortums bedömningar och beräkningar i målet, ska återförvisas till Ei. Först därigenom möjliggörs en reell prövning av den för det slutliga resultatet av metoden för fastställande av intäktsram så viktiga kalkylräntan.
- 2.2.3 I det fall Högsta förvaltningsdomstolen inte återförvisar beräkningen av kalkylräntan till Ei utan avser att pröva frågan har Ei:s inställning justerats mot bakgrund av att Ei godtar kammarrättens avgörande att avdrag för s.k. räntefria skattekrediter inte ska ske när kalkylräntan fastställs.

² Se särskilt Komplettering I sid. 11 f (kammarrättens aktbilaga 8).

2.2.1 Ei avser i anledning av ovanstående att komplettera överklagandet med sina överväganden och en beräkning av kalkylräntan enligt vedertagna ekonomiska metoder utifrån det material som finns i målet. Denna komplettering kräver dock tid att färdigställa då varje enskild parameter i beräkningen måste redogöras för, se begäran om anstånd nedan.

2.3 I övrigt åberopar Ei vad som i sak har anförts i underinstanserna.

3 PRÖVNINGSTILLSTÅND

3.1 Det är av vikt för rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt. Den aktuella prövningen är den första sedan införandet av förhandsregleringen av nättariffer och Ei:s utarbetande av metoder för denna prövning. Prövningen och omfattningen av denna har tydligt utvisat att det – i enlighet med regeringens bedömning i prop. 2008/09:141 s 58 f. – finns ett "inte obetydligt utrymme för en rättsutveckling genom praxis". Prövningen avser samtidigt sammanlagda värden för elkunderna och nätföretagen uppgående till tiotals miljarder kronor.

3.2 Frågorna är inte endast av betydelse för det nu aktuella målet utan kan komma att ha stor betydelse även för framtida tillsynsperioder samt arbetet med att utveckla och förbättra metoderna för regleringen av den svenska elnätsbranschen. I synnerhet kammarrättens domskäl aktualiserar dessutom ett antal frågor av principiell karaktär av betydelse långt utöver den nu prövade regleringen.

3.3 Ei avser att återkomma och ytterligare utveckla skälen för prövningstillstånd senare, se begäran om anstånd nedan.

4 ANSTÅNDSBEGÄRAN

4.1 Med hänsyn till målets omfattning och komplexitet samt behovet av komplettering främst ifråga om kalkylräntan, jämte däremellan infallande storhelger, hemställs om anstånd med att komplettera grunder samt skäl för prövningstillstånd till senast den 27 februari 2015.

4.2 Anståndet är nödvändigt till följd av att utformningen av en detaljerad och välövertvägd WACC-beräkning enligt de riktlinjer kammarrätten har angivit utgör ett komplext arbete. De val som görs inom ramen för beräkningen får omfattande implikationer på nätföretagens intäktsramar och måste därför beredas och övervägas av Ei under ordnade former. När sålunda genomförd beräkning har skett kan Ei komma att justera det nu framförda yrkandet.

- 4.3 Det noteras att det föreligger särskilda skäl att beakta sådan utredning med hänsyn till att kammarrätten valt att själv utföra WACC-beräkningen som första instans efter att ha konstaterat att Ei inte utfört en sådan beräkning vid bestämmandet av intäktsramarna. Om målet inte återförvisas till Ei måste därför Ei ges möjlighet att i Högsta förvaltningsdomstolen framlägga den utredning som krävs för överprövningen av WACC-beräkningen, särskilt som de aktuella målen rör osedvanligt stora belopp för såväl nätkunderna (och därmed samhället) som för nätföretagen.

5 SYNPKTER PÅ MÅLETS HANDLÄGGNING

- 5.1 Kammarrätten har valt att meddela dom i tre stycken s.k. pilotmål och i övrigt genom beslut i 89 liknande mål inte meddelat tillstånd till målens prövning i kammarrätten. Ei har denna dag överklagat såväl domarna i pilotmålen som besluten i de övriga målen. Det hemställs att målen handläggs gemensamt.

Göteborg den 27 november 2014

Jörgen Larsson

Tobias Bengtsson